

rampelys

Av MORTEN HEGSETH

Fotokunstner Mette Tronvoll beskriver fotograferingen av dronning Sonja som en svært spesiell opplevelse.

– Hvis du ser på bildene, så synes jeg de viser veldig godt hvordan Dronningen er: Hun møtte meg med velvilje, interesse, varme og humor. Disse bildene er jo et dokument på vårt møte, og hun var åpen og bød på seg selv. Det var en veldig spesiell opplevelse, sier Tronvoll til VG.

Den norske fotokunstneren tok bildene i juli i fjor – og hadde to og en halv time med Dronningen på øygruppen Verdens ende i Vestfold.

Bildene vises frem på Nasjonalgalleriet fra i dag av.

Før portrettene ble tatt, møttes Mette Tronvoll og dronningen opp til flere ganger for å planlegge fotograferingen.

– Kunsthistorisk

– Jeg har alltid hatt lyst til å fotografere henne. Hun er jo et kunsthistorisk objekt, i tillegg til at hun er en del av kunsthistorien selv. Og jeg er veldig stolt av portrettene:

– Jeg har fått bruk for hele min erfaring innenfor fotografering, og det er jo såpass mange som har fotografert henne fra før, så det var jo litt utfordrende. Men hun ga meg mer enn jeg noen gang kunne håpe på.

– Hva mener du med at Dronningen er en del av kunsthistorien?

– Blant annet ved at Andy Warhol har fotografert henne. Men samtidig så er vel portretter av de kongelige og adelige, et av de eldste temaene i kunsthistorien, sier Tronvoll.

– Intensive timer

Fotograferingen foregikk med et analogt kamera, og Tronvoll var så godt som alene med dronningen under hele seansen som varte i nærmere to og en halv time.

– Det var nesten bare meg og Dronningen som gikk rundt. Det var noe ved den situasjonen, uten stativ og et stort crew, som gjorde at dette ble veldig naturlige bilder. Jeg tror ikke den åpenheten mange sier de mener Dronningen fremviser i prosjektene ikke hadde vært der, hvis det var mye staffasje rundt bildene.

– Det var ganske intensivt de timene vi holdt på – og jeg tror vi begge var temmelig slitne. Det er ganske hardt arbeid, og ikke bare en liten lek i skjærgården dette her, sier hun.

– Du vurderte ikke et litt mer kontroversielt uttrykk på bildene når man først får mulighet til å fotografere Dronningen?

– Å nei. Jeg har holdt på med portrettfotografering i over 20 år, og har en veldig tro på det jeg gjør, hvis ikke hadde jeg aldri gjort det. Jeg føler vi begge fikk maksimalt ut av de eksisterende betingelsene. Jeg hadde overhodet ikke anger eller andre ønsker for bildene. Jeg fikk maksimalt utbytte og det var en god match.

Kommunikasjonssjef ved slottet, Marianne Hagen, sier at Dronningen ikke har noen kommentar til bildene.

– Bildene taler for seg selv, sier hun.

PER HEIMLY

– Det er befriende å se bilder av Sonja på en litt mer avslappet og upretensiøs måte. Det er avslappet, ujallete – og ekte, sier Heimly.

MARCEL LEILIENHOF

– Jeg kjenner ikke til Tronvolls arbeid så godt fra før, men jeg ser på bildene at hun har fått en nærhet til Dronningen man ikke har sett så ofte i andre portretter av henne, sier Lelienhof.

STEFAN MATTSSON

– Bildene viser en avslappet Dronning. Det er fint å se henne som et normalt menneske, selv om bildene kanskje ikke er de mest spontane jeg har sett, sier den svenske fotografen som selv har tatt bilder av Dronning Silvia.

BØD PÅ SEG SELV:

– Hun ga mye mer av seg selv enn jeg hadde forventet. Og hun ser jo ekstremt bra ut også, sier Mette Tronvoll etter fotosesjonen.

Se de unike
portrettene på
Nasjonalgalleriet

” Bildene taler for seg selv

Dronning Sonja

VERDENS ENDE: – Grunnen til at vi tok bildene på Verdens ende i Vestfold, er blant annet fordi Dronningen er opptatt av natur og kunst, og at dette var et sted der hun følte seg komfortabel, sier fotokunstner Mette Tronvoll.

Dronning med perlelæredobb Hvor nær kommer vi privatpersonen Sonja når Dronningen inviterer til privat fotosesjon?

Mette Tronvoll (f. 1965) er en meget dyktig portrettfotograf. Hennes lavmælte form avslører en spesiell evne til å få frem det sårbare og vakkert i kommunikasjonen mellom fotograf og modell.

Bildene hennes balanserer ofte på en knivsegg der det er de små detaljene og den avbalanserte komposisjonen som viser mesterskapet.

Tronvolls portrettkunst er høyt verdsatt internasjonalt.

Derfor var det et lykkelig valg da H.M. Dronning Sonja i fjor sommer åpnet for en privat fotosesjon på Verdens ende. Møtet ute i naturen, i det landskapet hun er så glad i, er strippet for kongelige attributter. Sonja er fotografert i et enkelt, hvitt hverdagsantrekk, hun er ikke stylet utover den sminken hun bruker til daglig, og smykkene er slike som kvinner med borgerlig bakgrunn i hennes generasjon gjerne bruker.

Det er med andre ord ingen ting spesielt ved Sonjas fremtoning.

De fire bildene formidler møtet mellom to mennesker som egentlig ikke kjenner hverandre. Like fullt kan vi fornemme at det har vært god kontakt. Tronvoll og Dronningens profesjonalitet har gjort møtet spesielt. Det aner vi i Sonjas øyne når hun ser rett i kameraet, i den lille knekken i nakken i bildet som er beskåret like under knærne, og i måten den 76 år gamle kvinnen tillater at vinden leker med håret.

Tronvoll har gjort svabergenes granitt til sitt studio. Det lave sollyset gir huden tilsvarende glød som fjellet. Lyset er brutalt avslørende, og derfor er bruken av hvite klær et effektivt komposisjonsgrep. Litt spissfindig kan man si at klærne gir

Mette Tronvoll:
«**Portretter av
Dronning Sonja**»
Nasjonalmuseet for kunst,
arkitektur og design/
Nasjonalgalleriet
Oslo 19/3 – 8/6

komposisjonen en abstrakt kvalitet: De poengterer figuren som en kontrast til fjellet og himmelen, og konsentrerer oppmerksomheten om ansikt og hender.

Kongelige portretter utgjør en av de lengste trådene

ne i kunsthistorien. Dronningen er portrettert et utall ganger, og Tronvolls bilder er definitivt blant de mest personlige og nære.

Andy Warhols berømte portrettserie er mer opptatt av kunstnerens metode enn av den portretterte.

Dronningen i Håkon Gullvågs serie av malerier blir en figur eller et objekt for outrerte grep.

Sølve Sundsbø's offisielle fotografier fra 2010 er stive og kommer ikke under overflaten.

Det siste kan man i hvert fall ikke anklage Mette Tronvolls bilder for.

Opplevelsen av nærhet understrekes av monteringen i Nasjonalgalleriet. Bildene henger så lavt at vi ser Sonja rett i øynene.

Men hun slipper ikke fotografen særlig langt inn. Det virker for eksempel ikke som hun er komfortabel med hvor hun skulle plassere hendene. Slike detaljer gjør at du fornemmer at det er en distanse.

Bildene viser ikke den sjarmende og varme kvinnen vi kjenner fra pressebilder. Men slik må det kanskje bli med portretter som er tatt i en kalkuleret sammenheng?

På fredag åpner Mette Tronvoll utstilling med bilder fra Svalbard i Galleri K. I portrettene av vanlige mennesker greier hun å nå gjennom. I den sammenhengen ville portrettene av Sonja kanskje ikke nådd opp?

LARS ELTON